

Nusret DURANOVIĆ, dipl. ing. maš.

DURANOVIĆI IZ SREBRENIKA (1800. DO DANAS), 1. DIO

Etimologija – porijeklo prezimena Duranović

Prezime Duranović u Bosni i Hercegovini je uglavnom bošnjačko prezime. Ono je patronim jer je po porijeklu izvedeno od muškog imena rodočelnika (glava porodice) Durana (*nominativ Duran*). Duran + posesivni dodatak *ov* + deminutivni nastavak *ić* = Duranović, što znači Duranov sin – Duranov potomak.

Prema onomatologu i turkologu prof. dr. Ismetu Smajloviću,¹ ime Duran je izvedeno od hipokoristika **Duro** (Durak), dodavanjem na osnovu našeg nastavka – **an**. Durak (lično ime) u prenesenom, figurativnom značenju = stalan, čvrst, postojan (tur. infinitiv *durmak* = mirovati, stajati, umiriti se).

Arabist prof. dr. Senad Agić² smatra da muško ime Duran ima figurativno (metaforičko) značenje: koji je postojan, čvrst, stalan, a prema orijentalisti Abdulahu Skaljčiću³ Duran je hipokoristik od turskog muslimanskog muškog imena Duro. **Duran** je, dakle, tursko lično ime sa značenjem stalan, čvrst, turski infinitiv *durmak* = stajati, mirovati, trpjeti.

Leksikograf dr. B.Klaić⁴ je mišljenja da su imena i Durak i Duran izvedeni od turskog glagola **durmak = mirno stajati, trpjeti, podnositi**, te da ime Duran, kao i ime Durak, znači strpljiv, postojan, čvrst i sl. Dr. Klaić navodi da je sličnost imena Duran sa italijanskim Durante izazvala u nauci sumnju da je ime romanskog porijekla, ali takva pretpostavka nije potvrđena.

S obzirom na značenje, prezime Duranović se pojavljivalo gdje god se pojavio neki Duran ili Durak, čovjek koji je mogao durati i koga su karakterisale osobine kao što su strpljivost, postojanost, čvrstina. Duranovići bi se, dakle, prema osobinama svojih prvonositelja mogli nazvati i *čvrsti i postojani i strpljivi ljudi...* Duranovi potomci, koji su u vrijeme turske i austrougarske vlasti „dobijali“ prezime Duranović, a živjeli su u različitim i udaljenim mjestima, po svoj prilici nisu bili u krvnom srodstvu.

¹ Dr. I. Smailovic, Musliman. imena orijental. porijekla u BiH, Sa, 1990, str. 196.

² Dr S. Agic, Musliman. imena, Chicago, 2003, str. 30.

³ A. Skaljic, Turcizmi u sh.jez, Sarajevo 1985, str. 228.

⁴ Bratoljub Klaić, Rječnik stranih riječi Zagreb 1987, str. 331.

Tako, prema dostupnim izvorima iz perioda turske i austrougarske vlasti u Bosni i Hercegovini, Durani ili Duranovići se spominju u Nevesinju⁵, Stocu⁶, Mostaru⁷, Boki Kotorskoj⁸, Sarajevu⁹...

Prezimana u BiH potiču uglavnom iz devetnaestog stoljeća, ali to ne znači da pojedini rodovi i ranije nisu imali prezime, naročito stari vlastelinski rodovi.¹⁰ Prema etnologima, u vrijeme turske uprave nismo imali prezimana, nego smo uz svoje ime nosili očevo, (rjeđe majčino) sa naznakom iz kojeg je mjesta, kao bližu odrednicu naše identifikacije, kao npr. Mehmed Omerov, Ibrahim Ferizov, Ahmet Sinanov i sl. Kasnije su imena očeva trajno pretvarana u prezime: Mehmed Omerović, Ibrahim Ferizović, Ahmet Sinanović. Tako su i Duranovići dobili svoje prezime.

Sa dolaskom Austro-Ugarske na naš prostor počinju se u svakodnevnoj komunikaciji više upotrebljavati imena i prezimana, a sa nastankom prve Jugoslavije upotreba imena i prezimana se regulira zakonski.

Nastanak prezimana Duranović u pljevaljskom kraju je u svojoj knjizi *Pljevaljski kraj* opisao M. Vojinović: *Došao je iz Hercegovine jedan musliman i živio u Vrhovinama kod Metaljke. Možda se doselio oko 1700. godine, kada je Mletačka Republika oslobodila Dalmaciju. Iz Vrhovina su se raselila 4 brata po Poblacu: Duran (1785), Hamza, Alija i Džano. Od Durana su Duranovići, od Hamze Hamzići (ima ih dve vrste), od Alije Alići i od Džane Džanovići. Duranovića je bilo 1940. godine 19 kuća, Hamzića 3, Alića 3, Džanovića...Duranov sin Selim imao je 5 sinova. Halil je bio najugledniji čovek u čitavom kraju i bio je bogat.*

Danas bosanskohercegovački Duranovići žive u Bihaću, Bosanskoj Krupi, Bosanskom Novom, Brčkom, Brezi, Bugojnu, Bužimu, Cazinu, Donjem Vakufu, Foči, Gradačcu, Hadžićima, Jablanici, Jajcu, Ključu, Konjicu, Kaknju, Mostaru, Ripču, Tesliću, Sarajevu, Sanskom Mostu, Srebreniku, Širokom Brijegu, Travniku, Tuzli, Varešu, Visokom, Velikoj Kladuši, Vlasenici, Zavidovićima, Zenici, Zvorniku...

Duranovići su „rasuti“ po cijelom svijetu, a prema pouzdanim podacima, potomci bosanskih Durana žive u slijedećim državama: Australija, Austrija, Crna Gora, Egipat, Danska, Engleska, Francuska, Holandija, Indonezija, Italija, Liechtenštajn, Kanada,

⁵ Hifzija Hasandedić, Sidžil nevesinjskog suda (142 stranice), fragmenti iz 1181. do 1189. (1767. do 1775.) godine, str. 10, 13, 19, 21, 23, 38, 41, 48.

⁶ Prof. dr. *Senadin Lavić*, Ime i biće (O Bošnjačkim prezimenima-*Socioantropomijski pristup*), str. 13.

⁷ Salko Šarić, Baba Beširova mahala na Balinovcu u Mostaru (2), objavljeno u časopisu za obrazovanje, nauku i kulturu Most u Mostaru.

⁸ Mustafa Memić, Muslimani iz Crne Gore u Albaniji, str. 4.

⁹ ANALI Gazi Husrev-begove biblioteke, Knjiga XXIX-XXX (Azra Gadžo-Kasumović, Regeste vasijetnama u arhivu Gazi Husrev-begove biblioteke), str. 122, 123.

¹⁰ Prof. dr. *Senadin Lavić*, Ime i biće (O Bošnjačkim prezimenima-*Socioantropomijski pristup*), str. 5. Tridentski sabor (XVI stoljeće) donio je među kršćanima odluku o *popisivanju stanovništva s imenom i prezimenom* u matice (knjige rođenih, umrlih). Prezime je postalo službena pojava, obaveza za svakog čovjeka. No, prezimana se uvode tek u 19. stoljeću na prostoru Bosne (kao i Srbije), a na području današnje Hrvatske nešto ranije jer ona dobrim dijelom nije bila pod upravom Osmanlija.

Njemačka, Norveška, Hrvatska, Poljska, Saudijska Arabija, R. Slovenija, Srbija, Švedska, Švicarska, Turska¹¹...

Rapatnica u 19. stoljeću

Prema pisanim izvorima iz perioda vladavine Austro-Ugarske monarhije, Kraljevine SHS i Kraljevine Jugoslavije, srebrenički Duranovići su živjeli u Rapatnici (Srebrenik), od samog početka 19. stoljeća. Rapatnica je sa statusom „seoska općina“, prema administrativno teritorijalnoj podjeli Bosne i Hercegovine, od samog početka austrougarske uprave pripadala Okrugu – Okružju tuzlanskom (Tuzla d.), i Kotaru gračaničkom. (*Austro-Ugarska je uglavnom zadržala osmansku administrativno-teritorijalnu podjelu na okruge, kotare, seoske općine, mahale i zaseoke*). Podaci o Seoskoj općini/džematu Rapatnici se nalaze u popisima mjesta i stanovništva iz 1879.¹², 1885.¹³, 1895.¹⁴ i 1910.¹⁵ g. koje je provela austrougarska vlast. Prema rezultatima popisa iz 1895. g. Rapatnicu su sačinjavale mahale Badžići, Brda, Ćulaši i Kešetovići¹⁶, u kojima je prema popisu iz 1879.¹⁷ u 59 naseljenih kuća živjelo ukupno 209 stanovnika, od kojih 169 muškog i 40 ženskog spola, i svi su bili muslimani.

Na svakom slijedećem popisu je upisano više stanovništva i više kuća. Tako je na popisu iz 1910. g. u Rapatnici u 80 nastanjenih kući živjelo ukupno 492 stanovnika, 263 muškarca i 229 žena. Pored nastanjenih, bilo je upisano i 9 nenastanjenih kuća. Stanovnici Rapatnice su se bavili poljoprivredom, ali među njima nije bilo zemljoposjednika. Po agrarnom zvanju, stanovnici Rapatnice su bili uglavnom slobodni seljaci, a upisano je 79 takvih porodica (glavari obitelji). Pored slobodnih seljaka, u Rapatnici su živjele i dvije kmetovske porodice. Džematlije Rapatnice, muslimani, su svoje vjerske obrede obavljali u mejtefu, koji se nalazio na parceli na kojoj je kasnije sagrađena stara džamija. Spomenuti mejtef, objekat od drveta, je izgrađen u vrijeme turske uprave u Bosni i Hercegovini.¹⁸

Između popisa iz 1879. i 1910. g. broj stanovnika u Rapatnici je više nego udvostručen, a značajno je povećan i broj kuća. Džemat se razvijao i širio, a džematlije su ekonomski jačale. U to vrijeme, u Rapatnicu su se iz Gračanice doselili braća Koprići, Osman i Arif, sinovi Alije Koprića. „Stariji“ se još sjećaju Mehemedaginog dućana koji se nalazio u kući ili do kuće k. br. 86 koja je kupljena od Duranovića.

¹¹ Lična komunikacija putem društvenih mreža

¹² Štastika miesta i pučanstva Bosne i Hercegovine, Službeno izdanje. Sarajevo 1880.

¹³ Štastika miesta i žiteljstva Bosne i Hercegovine po popisu naroda 1885, Službeno izdanje.

¹⁴ Glavni rezultati Popisa žiteljstva u BiH od 22 aprila 1895. g.. Zemaljska vlada za BiH, 1896, Sarajevo.

¹⁵ Die ergebnisse der volkszählung in Bosnien und der Hercegovina vom 10. Oktober 1910.

¹⁶ Glavni rezultati Popisa žiteljstva u BiH od 22 aprila 1895. g.. Zemaljska vlada za BiH, 1896, Sarajevo, str. 320.

¹⁷ Štastika miesta i pučanstva Bosne i Hercegovine, Službeno izdanje. Sarajevo 1880, str. 88.

¹⁸ Katastarski plan Rapatnica iz 1885 god.

Veći broj stanovnika je istovremeno značilo i potrebu za više prostora za vjerske potrebe, pa su vrijedne džematlije džemata Rapatnice između 1885. i 1891. g. do postojećeg mejtefa izgradili veći vjerski objekat - džamiju, koja je sagrađena, kako je u to vrijeme bilo uobičajeno, uglavnom od drveta, sa krovom od drvene šindre¹⁹. Džamija i mejtef su se nalazili u sklopu mezarja, gdje su mještani rapatničkih mahala Kešetovići, Badžići i Ćulaši ukopavali svoje umrle. Pored mezarja u centru Rapatnice, (mahala Kešetovići), u Rapatnici je postojalo još jedno mezarje, koje je pripadalo rapatničkoj mahali Brda²⁰. Spomenuta mezarja se i danas koriste za ukop umrlih džematlija Rapatnice i Brda.

Rapatničani su plodove svoga rada, svoje žito, mljeli u vodenicama daščarama sagrađenim na Slanjanskoj rijeci. U vrijeme turske uprave u Bosni i Hercegovini, na Slanjanskoj rijeci su izgrađene dvije vodenice. Vodenica zv. Pijesak (Piesak) je sagrađena u blizini ušća Slanjanske rijeke u Tinju, ispod Sječa (Sieče), a vodenica zv. Baduša (Badjuša) nekih 600 m uzvodno. Treća vodenica, zv. Srebrenička, je sagrađena u periodu između 1885. i 1891. g. u blizini ušća Čiflučkog potoka (Ličice potok) u Slanjansku rijeku²¹. Sve tri vodenice, prilikom sastavljanja gruntnice 1891. g. su upisane kao vlasništvo bosanskohercegovačkog zemaljskog erara. Vodenica Baduša je na temelju kupoprodajnog ugovora iz 1902. g. prešla u vlasništvo porodice Kešetović. Suvlasništvo na nekretnini Mlinište sa vodicom je upisano u korist Hasana, Alage i Mustafe, (sinovi umrlog Alije Kešetovića) te Rešida, Šahbaza i Mustafe (sinovi umrlog Ibrahima Kešetovića)²², svi sa po 1/6. Alija i Ibrahim su bili iz Moranjaka, a po svoj prilici, bili su braća.

Pored 5 porodica Duranović, u Rapatnici su, računajući i mahalu Brda, krajem 19. stoljeća živjeli i porodice Ahmeljinović (3), Alihodžić (1), Avdić (2), Begić (1), Buldić (1), Buljubašić (10), Ćidić (1), Ćosić (3), Ćović (2), Halilović (1), Hotić (1), Husetović (3), Kantić (6), Karić (7), Kenović (6), Kešetović (9), Mašić (2), Mustafić (2), Pedljić (2), Selimović (3), Sendić (4), Šaran (1), Šečić (1). Vlasnik jedne kuće je bio i Stjepan Ivanišević iz Gračanice²³. Kuću i zemlju u vlasništvu nasljednika Stjepana Ivaniševića 1912. g. su kupili Buljubašić Ibrahim i Halil, sinovi Halilovi iz Rapatnice²⁴.

Prema podacima iz 1891. g.²⁵ i 1885. g.²⁶, Duranovići su živjeli u mahalama Kešetovići (centar Rapatnice) i Brda. Vehab sa svojom porodicom u Kešetovićima, a braća Mustafa, Ahmet i Osman, sinovi Mustafe zv. Muje, na Brdimu. Nema podataka o rodbinskoj vezi Vehaba sa Osmanom, Ahmetom i Mustafom, ali je malo vjerovatno da

¹⁹ Katastarski plan Rapatnica iz 1885. god.

²⁰ Katastarski plan Rapatnica iz 1885. god.

²¹ Katastarski plan Rapatnica iz 1885. god.

²² *Gruntnica sastavljena 1891. god. Za KO Rapatnica, knjiga od 100-150 (uložak 103 i 146)*

²³ *Gruntnica sastavljena 1891. god. Za KO Rapatnica, knjige 1-250*

²⁴ *Gruntnica sastavljena 1891. god. Za KO Rapatnica, knjiga od 1-50 (uložak 6), str. 57-61*

²⁵ *Gruntnica sastavljena 1891. god. Za KO Rapatnica, knjige 1-250*

²⁶ Katastarski plan Rapatnica iz 1885. god.

se u jednom selu pojave dva Durana, dva rodočelnika. Dakle, u ovom slučaju možemo pretpostaviti da su svi Duranovići (Vehab, Mustafa, Ahmet i Osman) iz Rapatnice u krvnom srodstvu.

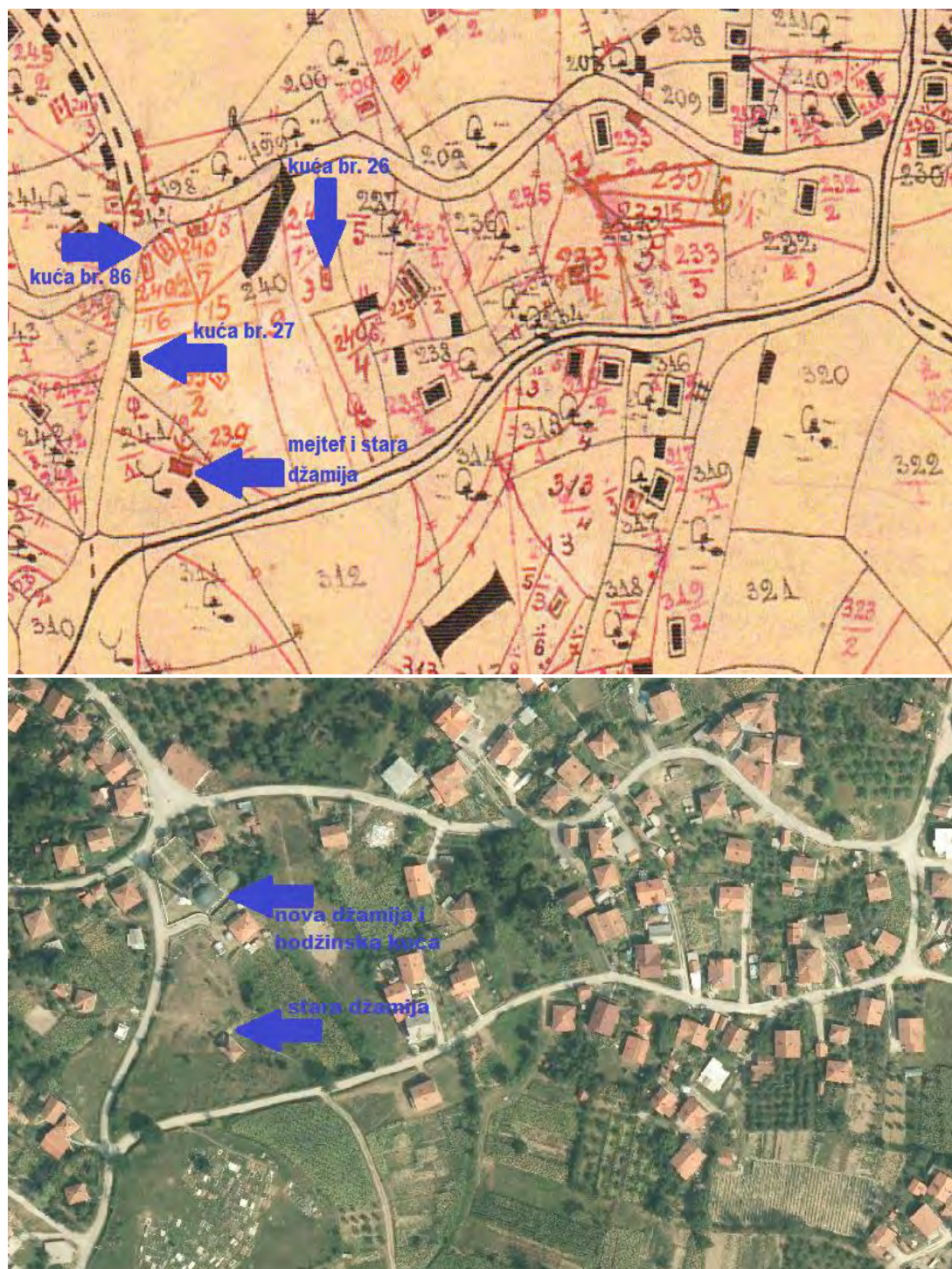
Duranovići iz Rapatničke mahale Kešetovići

Jusuf Duranović je najstariji spomenuti Duranović koji je živio u rapatničkom naselju Kešetovići. Računajući godine oca u odnosu na svoje sinove i kćeri, Jusuf je rođen na samom početku 19. stoljeća, negdje oko 1802. godine. Nema pisanih podataka a ni sjećanja o njegovim srodnicima, osim o sinu Vehabu i njegovim potomcima.

Vehab Duranović, sin Jusufov, je rođen oko 1827. g., a umro između 1891. i 1903²⁷. g. Ne postoje pisani dokumenti o godini Vehabovog rođenja ili smrti, niti postoje žive osobe koje su bilo šta znale o njemu. Godina njegovog rođenja i smrti je pretpostavljena na osnovu podataka o godinama rođenja i smrti njegovih sinova, Ibrahima i Jusufa i kćeri Hane i Emine²⁸. Vehab je sa svojom ženom Hatidžom, kao što je ranije navedeno, imao četvero djece, sinove Ibrahima i Jusufa i kćeri Hanu i Eminu. Svi su po zanimanju bili težaci. Živjeli su u samom centru Rapatnice (mahala Kešetovići), u drvenoj kući br. 27 (ranije br. 22) koja je bila izgrađena prije 1885. g. na lokaciji pored puta, između stare i nove džamije. Kasnije, između 1885. g. i 1901. g. sagradili su još jednu „moderniju“ kuću sa jednim pomoćnim objektom. Nova kuća k. br. 86 i pomoćni objekat su bili sagrađeni od drveta na čvrstim kamenim temeljima u dvorištu nove džamije. Obje parcele, na kojima su bile spomenute kuće su sada u vlasništvu „IZ BiH“ MIZ Srebrenik.

²⁷ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjiga od 1-50 (uložak 22), str. 195

²⁸ Matica umrlih muslimana-džemat Babunovići

Sl. 1 i 2: Katastarski plan naselja Rapatnica – Kešetovići iz 1885. g. i satelitski snimak iz 2015. g. (mikrolokacija staro mezarje – džamija). Na slikama je lako locirati parcele i kuće u kojima su živjeli Duranovići sredinom 19. stoljeća.

Poslije Vehabove smrti, njegov mlađi sin Jusuf je prije 1908. g. sagradio kuću k. br. 26, (koja se nalazila na istoj parceli kao i kuća br. 86) u blizini (iza) hodžinske kuće. Pored navedenih kuća i okućnica, Vehab je u vlasništvu (mulk) na istoj lokaciji imao 5 duluma šljivika (šljivik „Bašča“ i šljivik „Pred kućom“) i 5,5 duluma oranice (oranica „Bašča“) te na drugim lokacijama 30-tak duluma oranica (oranica „Mejkovina“, oranica „Njiva“ i oranica „Markuša“) i 16,5 duluma šume (šuma „Mejkovina“ i šuma „Markuša“) (mirija)²⁹.

Na parcelama na kojima su se nalazile kuće Jusufa Duranovića, njegovog sina Vehaba, njegovih unuka Ibrahima i Jusufa i njegovog praunika Nezira sada se nalazi nova džamija, hodžinska kuća, kuća Mustafe (Galib) Jusufagića, kuća Paše (Omer) Čović, kuća i bašča Enesa i Nevresa (Mehmedalija) te Mustafe i Sejdalije (Osman) Čovića, kuća Ferida (Azem) Karića, kuća – voćnjak Time (Bećir) Karić i Elvisa (Behader) Karića, kuća – voćnjak Adema (Azem) Karića, bašča Aide, Mevludina i Sejfidina (Mehmed) Koprića te Razije Koprić, Bašča, Groblje (zgrada vjerske zajednice i mezarje) i Milač (kuća, zgrada i dvorište) u vlasništvu Islamske zajednice u BiH, Medžlisa Islamske zajednice Srebrenik i Greblje (kuća, zgrada i dvorište) u državnoj svojini.³⁰

Ibrahim Duranović, najstariji Vehabov sin je rođen 1852. g., a prema podacima koje je u Maticu umrlih muslimana³¹ upisao hodža Duran (hodža Mehmed Duranović, zv. Mula Mehmed), Ibrahim je umro 3. marta 1932 god. u mjestu Rapatnica. Upisano je da je Ibrahim, po zanimanju težak, bio oženjen, a vjera mu je bila islam. Sa ženom Fatimom rođ. Zukić (1862) iz Falešića, sinovima Huseinom i Nezirom je živio u Rapatnici, u „staroj“ očevoj kući, k. br. 27, Orahovica – Gračanica. Umro je u osamdesetoj godini, prirodnom smrću. Ukopan je u Rapatnici, a dženazu je hodža Duran obavio isti dan. Dvije godine poslije Ibrahimove smrti, 1934. g., umrla je i njegova žena Fatima u 72. godini života. Ibrahim i njegova žena Fatima su doživjeli tužnu roditeljsku sudbinu da ukopaju svog starijeg sina Husejna. Husejn je umro od sušice 1. aprila 1922. g., u četrdesetoj godini života (rođen je 1881. g). Nije bio oženjen i iza njega nisu ostali potomci.³² Nezir, mlađi Ibrahimov sin, je rođen 11. maja 1885 g. Kao što je bilo uobičajeno, Nezir je sa svojom ženom i djecom živio u zajednici sa ocem Ibrahimom – starješinom i majkom Fatimom, u kući djeda Vehaba. Oženio se 1927. g. iz Rašljana, sa 15 godina mlađom Dervom rođ. Sejdinović (1900). Imali su sinove Begu zv. Osman (1929), Ibrahima (1934), koji je dobio ime po svom djedu, Šabana (1938.) i kćer Nuru zv. Esmu (1931). U domovnici džemata Babunovići upisano je da je Nezir Duranović

²⁹ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjiga od 1-50 (uložak 22), str. 193-196

³⁰ Kontra identifikacija br. 03-30-2015, od 18.03.2015. g. izdata od Službe za geodetske i imovinsko pravne poslove općine Srebrenik i Izvodi iz posjedovnih listova br. 115, 1531, 227, 1410, 981, 321, 89, 91,

³¹ Matica umrlih muslimana (sidžilli vefijat) BABUNOVIĆI 1921-1946, str. 45, redni broj 8

³² Matica umrlih muslimana (sidžilli vefijat) BABUNOVIĆI 1921-1946, str. 6, redni broj 18

odselio u Rašljane, srez Brčki (Brčko), te da mu je izdata kućna lista 21. 7. 1941. g. da je preda imamatu u Rahiću³³.

Nezirov najstariji sin Bego zv. Osman je u Matici rođenih muslimana upisan po nadimku Osman, što navodi na zaključak da ga otac i mati nisu upisali odmah po rođenju, kako je u to vrijeme bilo uobičajeno. U napomeni je navedeno da se Osman oženio 16. decembra 1959. g. sa Isić Zumrom (*izvještaj matičnog ureda G. Rahić br. 4/133 od 16. 12. 1959. god.*)³⁴ Po kazivanju Nezirovog unuka, Ibrahimovog sina Isada zv. Suad, Nezir je u Rašljanima kupio oko 5 duluma zemlje i tu je napravio kuću, u kojoj je kasnije živio njegov sin Šaban. Nezir nije dugo živio nakon preseljenja u Rašljane, umro je 1942. g. (prema Gruntovnici iz 1891. g. Nezir je 1942. g. Koprićima prodao jedan dio imetka u Rapatnici).

Nezir, njegova žena, sinovi i kći više nisu među živima, a njegovi unuci sada žive u Rašljanima, Brčkom, Osijeku, Palanci (Brčko) i Holandiji.

Hana rođ. Duranović udova Karić, je bila Vehabovo i Hatidžino drugo dijete po redu. Rođena je 1855. g., a umrla 2. januara 1937. g. od starosti u osamdeset trećoj godini života. Živjela je u Rapatnici, k. br. 16, Špionica – Gračanica. Ukopana je u Rapatnici isti dan, a dženazu je obavio hodža Kešetović Zaim³⁵.

Bila je udata za Karić Hasana zv. Karu, sa kojim je imala sinove Huseina, Hasana i Saliha te kćer Hanku. Hanin muž Hasan je umro mlad, prije 1891. g. U vrijeme sastavljanja gruntovnice 1891. g., samo je najstariji sin Husejn bio punoljetan. Prema dostupnim izvorima, Husein nije bio oženjen, a umro je 1907. ili 1908. g.³⁶ Hasan i Salih su izgleda bili blizanci (rođeni su 1879. g.), jer im je zajedno 14. oktobra 1903. g. na temelju odluke gruntovne oblasti Gračanica izbrisana „ubilježba“ malodobnosti³⁷. Hasan je bio oženjen sa Ajšom rođ. Lipplankić sa kojom je imao sinove Osmana, Mehmeda (1907), Aliju-Alagu (1909), Karu-Kahru (1911), Safera(1914).g. i kćer Hasniju, a umro je 1917. g.³⁸. Salih, po zanimanju težak je bio oženjen sa Kadom Ahmeljinović (1885) iz Rapatnice. Imali su sinove Redžu (1906) i Muharema (1916) i kćeri Havu (1911), Eminu (1920) i Šefku (1929)³⁹. Potomci Hane Duranović još uvijek žive u Rapatnici, ali i u Drenovcu, Srebreniku i drugim mjestima.

Jusuf Duranović zv. Juso, Vehabov mlađi sin je bio osam godina mlađi od Ibrahima. Rođen je 1860. g., a umro 12. marta 1924. g. od sušice (suha) u šezdeset četvrtoj godini života. Jusuf-Juso je bio oženjen, ali o njegovoj ženi nema nikavih pisanih podataka. Živi potomci Duranovića iz Rapatnice i njihovih komšija o Ibrahimu

³³ Domovnica Babunovići-Rapatnica, str. 154 (136)

³⁴ Matica rođenih (sidžilli viladet) muslimana Babunovići, 1921-1946, str. 64, redni broj 67

³⁵ Matica umrlih muslimana (sidžilli vefijat) Babunovići 1921-1946, str. 79, redni broj 2

³⁶ Gruntovnica sastavljena 1891. god. Za KO Rapatnica, knjige od 1-50 (uložak 17, Vlastovnica B, br. 3)

³⁷ Gruntovnica sastavljena 1891. god. Za KO Rapatnica, knjige od 1-50 (uložak 17, Vlastovnica B, br. 2)

³⁸ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjige od 1-50 (uložak 17, Vlastovnica B, br. 4)

³⁹ Domovnica Babunovići-Rapatnica str. 136

i njegovoj porodici ne znaju gotovo ništa. Jusuf je imao dvije kćeri, Hatidžu i Hanu⁴⁰ (1892). Živjeli su u Rapatnici, u kući broj 26, koja je, kako je ranije navedeno, sagrađena prije 1908. g. Jusufova kći Hatidža, koja je ime dobila po svojoj neni, Vehabovoj ženi, se udala u Gradačac, u porodicu Ramić. Hana Jusina (tako su je svi zvali)⁴¹ je po svoj prilici dobila ime po svojoj tetki, Jusufovoj sestri. Udala se za Ćović Huseina (1895), po zanimanju težaka, sina Hasanovog sa kojim je imala dva sina, Mustafu (1914) i Osmana zv. Zaim (1920) i kćeri Salku (1925), Fatimu (1928) i Šefiju (1932)⁴².

Jusuf je, dakle, kao i njegov bratić, Ibrahimov sin Husejn, umro od sušice, bolesti sirotinje. To, pored činjenice da je sušica u tom vremenu bila vrlo rasprostranjena, govori i o imovinskom i socijalnom statusu Duranovića iz Rapatnice. Kao česti uzroci smrti tih godina se navode kašalj, pogotovo kod djece, sušica-suha, groznica, obična bolja, čak i malarija⁴³...

Emina rođ. Duranović udato Kešetović, je bila najmlađa od četvero Vehabove i Hatidžine djece. Rođena je 1865. g., a umrla od starosti u sedamdeset četvrtoj godini života, 13. septembra 1938. g.⁴⁴ Bila je udata za Kešetović Hasana, sina Alijina i unuka Ibrahimova,⁴⁵ koji je zajedno sa braćom Alagom i Mustafom te amidžićima Rešidom, Šahbazom i Mustafom bio suvlasnik vodenice Baduše na Slanjanskoj rijeci.

Hasan i Emina su imali dva sina Ibrahima (1879) i Mehmeda (1890) i kćer Ajšu. Ibrahim je sa ženom Emirkom Hadžić (1882) imao sina Ahmeta zv. Smaju (1910) i kćeri Haniju (1912), Nailu (1919), Hanku (1929) i Eminu (1930). Mehmed-Meho je sa ženom Ajšom Tursunović (1895) imao sinove Redžu (1919), Džemala (1929), Aliju (1931), koji promijenio ime u Mehmedalija, tj. svome imenu i imenu svoga pradjeda Alije je dodao i očevo ime Mehmed pa je postao Mehmedalija (prema kazivanju prof. Izudina Kešetovića, sina Mehmedalijina i praunika Hasana i Emine Kešetović rođ. Duranović), Ševaliju (1934), Zajima (1938), i kćer Mevliju (1923). Živjeli su u Rapatnici na kućnom broju 62⁴⁶. Emina je ukopana u Rapatnici 13. septembra 1938. g., a dženazu je obavio hodža Duran.

Još za svog života, Vehab je počeo prodavati imetak. Tako je najstarijoj kćeri, koja se izgleda „dobro“ udala, 1897. g. prodao njivu – oranicu Markušu od 15 duluma, koje je uknjižila na svoje sinove Huseina, Saliha i Hasana. Blizanci, Salih i Hasan su još bili malodobni. Godinu dana kasnije, 1898. g. je prodao još jednu njivu od 4,5 duluma Jusufu Ibrahimoviću, sinu Hasanovom iz Seone. Na pomenutoj njivi se sada nalazi kuća i oranica u vlasništvu Mirsada Buljubašića sina Rahmanova.

⁴⁰ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjige od 200-250 (uložak 220)

⁴¹ Po kazivanju Džemala Karića sina Alagina iz Rapatnice.

⁴² Domovnica Babunovići-Rapatnica, str. 153

⁴³ Matica umrlih muslimana-džemat Babunovići-Srebrenik

⁴⁴ Matica umrlih muslimana-džemat Babunovići-Srebrenik, str. 92. red. br. 67.

⁴⁵ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjige od 50-100 (uložak 88)

⁴⁶ Domovnica Babunovići-Rapatnica, str. 207.

Poslije Vehabove smrti, njegovi potomci, sinovi Ibrahim i Jusuf te kćeri Hana i Emina su 1905. g. nalijedili njegov imetak, zemlju i kuće u mahali Kešetovići (lokalitet kod sadašnje nove i stare džamije). Ukupno 11 duluma zemlje, dvije kuće sa hudžerama i košarama. Takođe, iste godine su naslijedili i oranicu Mejkovinu i šume Markušu i Mejkovinu. Ukupno oko 8 duluma oranice i 16,5 duluma šume. Nasljedstvo su, braća i sestre, podijelili na jednake dijelove. Hana je 1908. g. od braće Ibrahima i Jusufa i sestre Emine udate Kešetović kupila šumu Markuša od 7,5 duluma koju je takođe uknjižila na svoje sinove. Ibrahim i njegov mlađi brat Jusuf su u nasljedstvo dobili oranicu i šumu Mejkovinu. Poslije njihove smrti, Jusufa su naslijedile njegove kćeri Hana i Hatidža, a Ibrahima njegov sin Nezir. Nezir je svoje Mejkovine 1941. g. prodao Kešetović Šahbazu, sinu Ahmetovu iz Rapatnice. Ibrahimu su iza oca ostala tri šljivika i kuća u kojoj je živio i njegov umrli otac Vehab. Jusuf je još naslijedio kuću k. br. 22 i okućnicu sa dva šljivika. Hana je veći dio svog nasljedstva prodala bratu Ibrahimu, a dio uknjižila na sina Saliha, dok je Emina Ibrahimu "diobom" ustupila veći dio svog nasljedstva.

Emina, najmlađa Vehabova kći je 1908. g. naslijedila i parcelu površine pola duluma pod nazivom "Bašča pred kućom" koja sa nalazila između džamije (stare) i kuće k. br. 27. Istu parcelu Emina je 1933. g. prodala Islamskoj zajednici. O spomenutoj kupoprodaji svjedoči ugovor o kupnji sklopljen u sudu u Gračanici 27. maja 1933. g. br. 250/33 između Emine Kešetović rođ. Duranović i Vakufa džamije u Rapatnici, a po ovlaštenju Vakufske direkcije u Sarajevu.

Sl. 3. Stara džamija u Rapatnici koja je izgrađena između 1885. i 1891. g. sa nešto izmijenjenim izgledom i mezarjem u Vehabovoj bašči.

Nakon Ibrahimove smrti 1932. g., njega naslijeđuje jedini živi potomak, sin Nezir, koji je ubrzo odselio na ženovinu u Rašljanje. Zapravo, Nezir je u Rašljanima kupio 5 duluma zemlje i na njoj napravio kuću.

Oranicu i šumu Mejkovina je 1941. g. prodao Šahbazu Kešetovići, sinu Ahmetovom iz Rapatnice. Nezir je zbog preseljenja odlučio da proda sav svoj imetak u Rapatnici. Ostatak imovine, računajući i staru kuću k. br. 27, koju je naslijedio od svoga oca Ibrahima, Ibrahim od svoga oca Vehaba, a Vehab vjerovatno od svoga oca Jusufa, Nezir 1942. g. prodaje Mehmedu Kopriću.

Tako je gotovo sav imetak porodice Duranović u mahali Kešetovići na lokaciji gdje se sada nalaze stara i nova džamija prešao u vlasništvo porodice Koprić. Još 1908. g. braća Koprići, Osman i Arif, sinovi umrlog Alije iz Rapatnice su od Vehabovih nasljednika kupili dvije parcele sa kućom k. br. 86. Nakon Osmanove smrti, nasljeđuju ga 1917. g. sinovi Mehmed, Osman, Alija, Salih, kćeri Šefika, Ramza, Hanka te Šuhra Mujaković rođ. Koprić iz Grapske turske i udova Vasfa Koprić rođ. Morankić. Mehmed, najstariji Osmanov sin je 1919. g. od amidže Arifa otkupio i njegovu polovinu spomenutih parcela.

Osman Koprić je vjerovatno za kupovinu $\frac{1}{2}$ kuće i zemlje od Duranovića uzajmio novac od Isaka Danona, sina umrlog Rafaela iz Gračanice u iznosu 1200 kruna i 63 helera. Kao garanciju za posuđeni novac, Osman je ugovorom dao ovršno pravo zaloga na svoj dio kupljene kuće i zemlje u korist zajmodavca. Kasnije, 1912. g. Arif Koprić je, ovaj puta od Isakovog sina Davida Danona posudio 300 kruna te na njega uknjižio pravo zaloga na $\frac{1}{2}$ spomenutu kuću i zemlju.⁴⁷

Ibrahim je još za svoga života, 1919. Mehmedu Kopriću prodao dvije parcele – bašče, pored ranije kupljene kuće i okućnice. Mehmed je i 1924/25. od Ibrahima i Hatidže, kćeri Jusufove, kupio dijelove nasljedstva (dio kuće k. br. 26 i okućnica) koje su oni naslijedili od Jusufa, poslije njegove smrti.

Najstariji Duranovići su bili težaci. Obrađivali su svoju zemlju, oranice i voćnjake. Višak proizvoda su prodavali najvjerovatnije pazarnim danima i u vrijeme vašara u Gračanici. Povremeno su bili prinuđeni i posuđivati novac za potrebe svog seoskog gazdinstva. Da bi posudili novac, morali su u zalog stavljati često i sav svoj imetak. Tako je Vehab 1895. g. za pozajmicu u iznosu 230 forinti (460 kruna) založio sav imetak koji je imao u mahali Kešetovići, kuću, okućnicu, oranice i bašče i još sa 12 % kamate. Novac je posudio od Isaka Danona, sina pokojnog Rafaela iz Gračanice. Vehab je godinu dana kasnije otplatio svoj dug sa kamatom, pa je u kotarskom sudu u Gračanici uknjiženo brisanje prava zaloga na navedenu imovinu.

Uzimati novac na zajam pod kamatu u to vrijeme je bila uobičajena praksa. Pogotovo kod kupovine zemlje, stoke i sl. Do banaka je bilo teško doći, pa su novac pozajmljivali od uglavnom bogatih trgovaca, sa pravilima vrlo sličnim ovim današnjim. Pored Vehaba, navac na zajam su uzimali drugi, a kao zajmodavci se pojavljuju najčešće Gračanlije Isak Danon, a kasnije njegov sin David, Mašo Danon, Hifzi effendia Hifzieffendić, trgovačka tvrtka Nikolić i Milosavljević, Stipe Ivanišević pok. Gjуре, Dimša

⁴⁷ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjige od 100-300 (uložak 123, 131,22, 195, 123, 173, 266, 166, 172, 174)

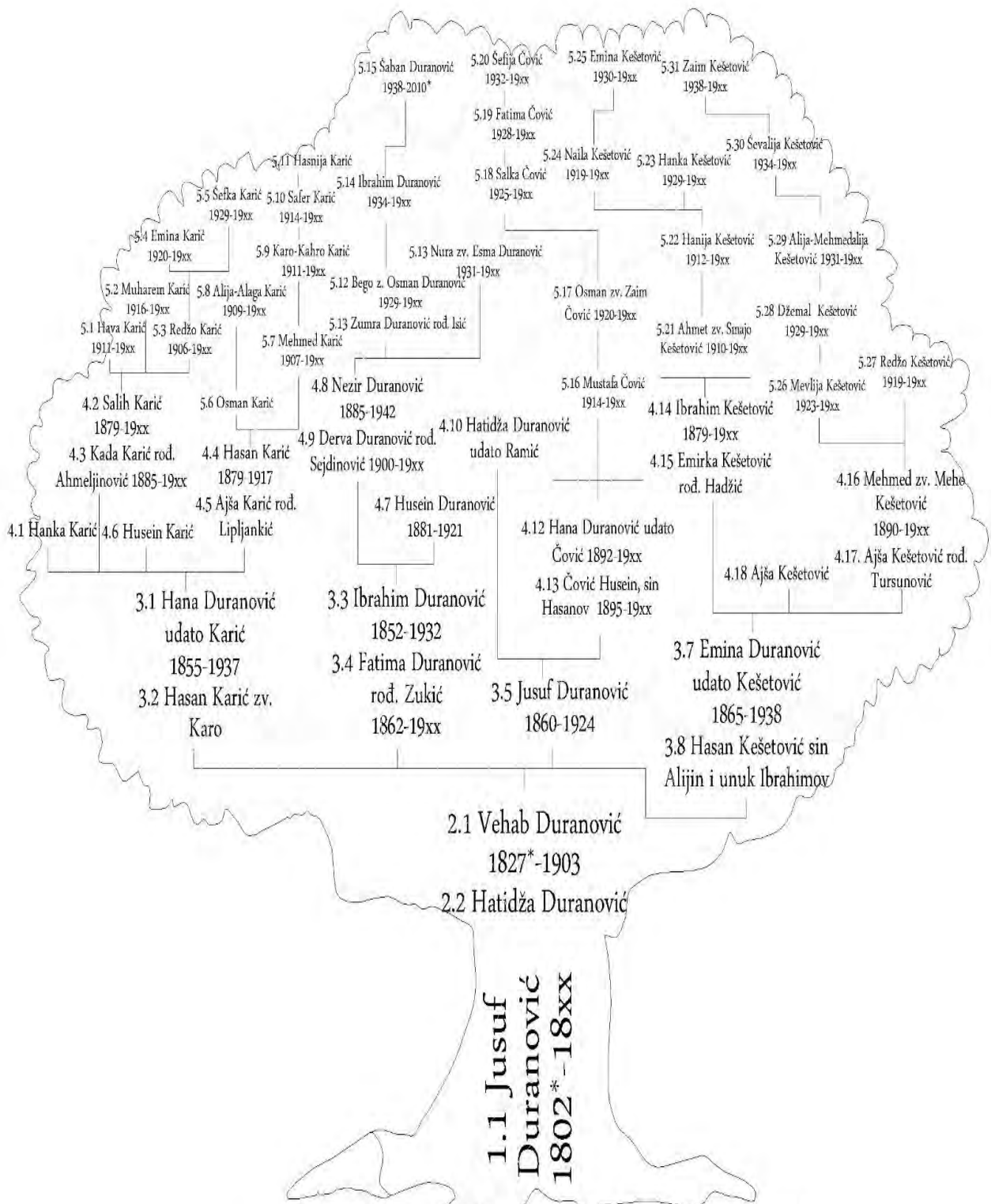
Kostić, trgovačka tvrtka Mahmutaga Hifziefendić i sinovi, Trgovačka tvrtka Pere Uljarevića te Vaso i Mitar Kolaković iz Brčkog i Privilegovana zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu.

Zajmodavci su umirali, države propadale, a sirotinjski dugovi ostajali. Zabilježeno je da je "prigodom" sastavljanja gruntovnice 1891. g. iz založnog tapijskog registra preneseno založno pravo uknjiženo pred tapijskim povjerenstvom 1889. g. u iznosu od 138 forinti u korist četvorice sinova i kćeri Hifzi effendie Hifzieffendića iz Gračanice. Dužnici, Husein Kešetović, sin Ibrahimov, te braća Omer, Adem i Sinan Kešetović, sinovi Hasanovi, su se zadužili kod Hifzi effendie Hifzieffendića iz Gračanice u vrijeme turske, a odužili u vrijeme austrougarske uprave.⁴⁸

Duranovići – zaboravljena porodica

Duranovići, potomci Jusufovi i Vehabovi, više ne žive u Rapatnici. Sjećanje na ljude, članove porodica Duranović i vrijeme u kojem su živjeli je gotovo u potpunosti izbljedilo. Tek, zarasli i nakrivljeni nišani u mezarju, u bašči Vehabovoj, nas, nama nerazumljivim jezikom podsjećaju na ljude koji su u Rapatnici živjeli, radili, rađali se i umirali više od 200 godina i na kraju i odselili.

⁴⁸ Gruntovnica sastavljena 1891. god. za KO Rapatnica, knjige od 100-150 (uložak 104)

Porodično stablo Duranovića iz Rapatnice